

Προεδρικό Διάταγμα υπ'Αριθμ. 62

Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 94/33/ΕΚ.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις: α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) 3 και 4 του ν.1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν.1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) με το άρθρο 65 του ν.1892/90 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και με το άρθρο 19 του ν.2367/95 (261/Α) και β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν.2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν.1568/85 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α) .
3. Τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν.2224/94 "Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οργάνωσης Υπουργείου Εργασίας και των εποπτευομένων από αυτό νομικών προσώπων και άλλες διατάξεις" (112/Α)
4. Την αριθ. ΔΙΔΚ/Φ44.1/20199/5.9.97 (801/Β) "Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Εσωτερικών. Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Σταύρο Μπένο".
5. Την αριθμ. 10/20-5-97 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.
6. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν.1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν.2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν.2469/97 (38/Α).
7. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ, δεδομένου ότι οι δαπάνες εντάσσονται στα πλαίσια των ήδη εγκεκριμένων προϋπολογισμών για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 του ν.1836/89, ο οποίος έχει επεκταθεί και στο Δημόσιο
8. Την 23/4-2-1998 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας, Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υφυπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός- Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 94/33/ΕΚ της 22ας Ιουνίου 1994 "Για την προστασία των νέων κατά την εργασία" (ΕΕL216/12)
2. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών το οποίο απασχολείται με οποιαδήποτε μορφής σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας ή με σύμβαση έργου ή με σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή αυτοαπασχολείται, πλην των απασχολούμενων με σχέση ναυτικής εργασίας στον ναυτιλιακό και τον αλιευτικό τομέα, για τους οποίους εφαρμογή έχουν ειδικές διατάξεις
3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 του παρόντος οι διατάξεις του ν.1837/1989 «για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 85 Α') και του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται για περιστασιακές και σύντομης διάρκειας ελαφριές εργασίες, που αφορούν τις οικογενειακού χαρακτήρα γεωργικές, δασικές και κτηνοτροφικές εργασίες, και με την προϋπόθεση ότι οι εργασίες αυτές εκτελούνται κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως : α. Νέος (ανήλικος): Κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών που αναφέρεται στο άρθρο 1. β. Παιδί: Κάθε νέος ο οποίος δεν έχει συμπληρώσει το 15 έτος της ηλικίας ή ο οποίος υπόκειται ακόμη σε υποχρεωτική σχολική φοίτηση κατά τις κείμενες περί αυτής διατάξεις. γ. Έφηβος: Κάθε νέος ηλικίας τουλάχιστον 15 ετών αλλά κάτω των 18 ετών και ο οποίος έχει παύσει να υπόκειται σε υποχρεωτική σχολική φοίτηση κατά τις κείμενες περί αυτής διατάξεις. δ. Ελαφρά εργασία: Οποιαδήποτε εργασία που εκ της φύσεως των λειτουργιών τις οποίες περιέχει και των ειδικών συνθηκών υπό τις οποίες αυτή εκτελείται: δ1. Δεν είναι ικανή να βλάψει την ασφάλεια, την υγεία ή την ανάπτυξη των παιδιών, και δ2. Ως εκ της φύσεώς της, δεν αποβαίνει σε βάρος της τακτικής σχολικής φοίτησής τους, της συμμετοχής τους σε προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού ή επαγγελματικής κατάρτισης εγκεκριμένα από την αρμόδια αρχή, ή της ικανότητάς τους να ωφελούνται από την εκπαίδευση που τους παρέχεται. ε. Χρόνος εργασίας: Η χρονική περίοδος παρουσίας του νέου στην εργασία, στη διάθεση του εργοδότη και κατά την άσκηση της δραστηριότητας ή των καθηκόντων του. στ. Περίοδος ανάπαυσης: Κάθε χρονική περίοδος εκτός χρόνου εργασίας.

Άρθρο 3

Χρονικά όρια εργασίας των εφήβων

1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των διατάξεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ο χρόνος εργασίας των εφήβων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις οκτώ ώρες την ημέρα και τις σαράντα ώρες την εβδομάδα

2. Ο χρόνος εργασίας των εφήβων που δεν έχουν συμπληρώσει το 16 έτος της ηλικίας τους, καθώς και των εφήβων που φοιτούν σε γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, τεχνικές ή επαγγελματικές σχολές, δημόσιες ή ιδιωτικές αναγνωρισμένες από το Κράτος, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις έξι ώρες την ημέρα και τις τριάντα ώρες την εβδομάδα
3. Ο χρόνος που διαθέτει ο έφηβος όταν εργάζεται σε επιχείρηση, στα πλαίσια ενός συστήματος εναλλαγής θεωρητικής ή/και πρακτικής κατάρτισης ή πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, συνυπολογίζεται στο χρόνο εργασίας
4. Όταν ο έφηβος απασχολείται από περισσότερους εργοδότες, οι ημέρες εργασίας και οι ώρες εργασίας που πραγματοποιεί αθροίζονται
5. Η ημερήσια εργασία των νέων που φοιτούν σε γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, σε δημόσιες ή ιδιωτικές αναγνωρισμένες από το κράτος τεχνικές ή επαγγελματικές σχολές, αρχίζει ή λήγει δύο τουλάχιστον ώρες μετά τη λήξη ή πριν από την έναρξη των μαθημάτων αντιστοίχως
6. Απαγορεύεται η υπερωριακή απασχόληση των εφήβων

Άρθρο 4

Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του παρόντος διατάγματος απαγορεύεται η εργασία των παιδιών

Άρθρο 5

Πολιτιστικές και συναφείς δραστηριότητες

1. Με άδεια της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας επιτρέπεται η απασχόληση παιδιών που έχουν συμπληρώσει το 3ο έτος της ηλικίας τους, προκειμένου να απασχοληθούν σε θεατρικές παραστάσεις, εκτελέσεις μουσικών έργων ή άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, διαφημιστικά προγράμματα, επιδείξεις μόδας, ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εγγραφές ή εκπομπές, κάθε είδους οπτικές ή και ακουστικές εγγραφές, εγγραφές σε "video", κινηματογραφικές λήψεις, φωτογραφίσεις καθώς και η πρόσληψη παιδιών προκειμένου να απασχοληθούν ως πρότυπα (μοντέλα) υπό τον όρο ότι:
  - α. Δεν βλάπτεται η ασφάλεια, η υγεία (σωματική και ψυχική) και η σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή τους και
  - β. Δεν εμποδίζεται η τακτική σχολική φοίτησή τους, η συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού ή επαγγελματικής κατάρτισης εγκεκριμένα από την αρμόδια αρχή, ή η ικανότητά τους να ωφελούνται από την εκπαίδευση που τους παρέχεται
2. Η κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου άδεια χορηγείται στον εργοδότη μετά από σχετική αίτησή του και περιέχει :
  - α. Το ονοματεπώνυμο του παιδιού,
  - β. Την ηλικία του,
  - γ. Το είδος της δραστηριότητας στην οποία πρόκειται να απασχοληθεί και
  - δ. Το ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας και τη χρονική διάρκειά του. Η άδεια χορηγείται για κάθε παιδί χωριστά και για χρονικό διάστημα απασχόλησης, συνεχές ή διακεκομμένο, που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικώς τους τρεις (3) μήνες κατ' έτος για κάθε παιδί. Παράταση της άδειας και για χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες κατ' έτος για κάθε παιδί, μπορεί να χορηγηθεί μόνον εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Η ως άνω δυνατότητα δεν ισχύει για παιδιά κάτω των επτά ετών.
3. Για τη χορήγηση της άδειας ή την παράτασή της ο εργοδότης μαζί με την αίτηση υποβάλλει:

- α. Έκθεση του τεχνικού ασφάλειας ή/και του γιατρού εργασίας της επιχείρησης ή των Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης με τις οποίες συνεργάζεται, ότι έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της ασφάλειας, της υγείας, (σωματικής και πνευματικής), και της σωματικής, πνευματικής, ηθικής ή κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού
  - β. Συναίνεση του προσώπου που έχει την επιμέλεια του παιδιού, καθώς και δήλωση του ν.1599/86 στην οποία να αναφέρεται : β1. Ότι δεν εμποδίζεται η τακτική σχολική φοίτηση του παιδιού, η συμμετοχή του σε προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού ή επαγγελματικής κατάρτισης εγκεκριμένα από την αρμόδια αρχή, ή η ικανότητά του να ωφελείται από την εκπαίδευση που του παρέχεται και β2. Ο συνολικός χρόνος απασχόλησης του παιδιού σε δραστηριότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου κατά το έτος υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση της άδειας και.
  - γ. Ιατρική πιστοποίηση που χορηγείται από τις υπηρεσίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) ή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) ότι δεν υπάρχει κίνδυνος για τη σωματική ή ψυχική υγεία του παιδιού από την απασχόληση του στη συγκεκριμένη δραστηριότητα.
4. Ο χρόνος εργασίας των παιδιών που απασχολούνται σε πολιτιστικές και συναφείς δραστηριότητες δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις :
- α. Δύο ώρες την ημέρα για παιδιά τριών έως έξι ετών
  - β. Τρεις ώρες την ημέρα για παιδιά από έξι έως ένδεκα ετών και
  - γ. Τέσσερις ώρες την ημέρα για παιδιά από ένδεκα έως δεκαπέντε ετών. Οι κατά τα ανωτέρω ώρες ημερήσιας εργασίας δεν επιτρέπεται να συμπίπτουν, κατά τη σχολική περίοδο, με τις ώρες σχολικής διδασκαλίας.
5. Οι ρυθμίσεις των διατάξεων των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 3 εφαρμόζονται και για τα παιδιά που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου
6. Απαγορεύεται η εργασία των παιδιών που απασχολούνται σε πολιτιστικές και συναφείς δραστηριότητες από 22.00 έως 06.00 ώρας .
7. Τα παιδιά που απασχολούνται σε δραστηριότητες του άρθρου 5, δικαιούνται ελάχιστη ανάπαυση δεκατεσσάρων συνεχών ωρών για κάθε περίοδο εικοσιτεσσάρων ωρών
8. Τα παιδιά από 3 έως 7 ετών πρέπει να συνοδεύονται κατά την διάρκεια της απασχολήσεώς τους από τους κηδεμόνες

Άρθρο 6

Γενικές υποχρεώσεις του εργοδότη.

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων νέων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τους ειδικούς κινδύνους και τις απαγορεύσεις εργασιών του άρθρου 7 του παρόντος διατάγματος
2. Για κάθε δραστηριότητα στην οποία πρόκειται να απασχοληθούν νέοι, ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μία γραπτή εκτίμηση των κινδύνων που υπάρχουν για τους νέους και συνδέονται με την εργασία τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Η εκτίμηση των κινδύνων πρέπει να γίνεται προτού αρχίσουν οι νέοι την εργασία τους και σε κάθε σημαντική μεταβολή των συνθηκών εργασίας και πρέπει να καλύπτει ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α. Τον εξοπλισμό και τη διαρρύθμιση του χώρου εργασίας και της θέσης εργασίας
  - β. Τη φύση, το βαθμό και τη διάρκεια της έκθεσης στους φυσικούς, βιολογικούς ή χημικούς παράγοντες
  - γ. Τη διαρρύθμιση, την επιλογή και τη χρήση εξοπλισμού εργασίας, ιδίως παραγόντων, μηχανών,

συσκευών και μηχανημάτων, καθώς και το χειρισμό τους

- δ. Την οργάνωση των εργασιακών διαδικασιών και της διεξαγωγής της εργασίας, καθώς και την αλληλεπίδρασή τους (οργάνωση της εργασίας)
  - ε. Το βαθμό κατάρτισης και πληροφόρησης των νέων. Εάν από την παραπάνω γραπτή εκτίμηση αποδειχθεί ύπαρξη κινδύνων για την ασφάλεια, τη σωματική ή πνευματική υγεία ή την ανάπτυξη των νέων θα πρέπει να εξασφαλίζεται κατάλληλη παρακολούθηση και αξιολόγηση της υγείας τους κατά τακτικά χρονικά διαστήματα. Η παραπάνω παρακολούθηση και αξιολόγηση της υγείας των νέων γίνεται με την διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 11, 12, 13 και 14 του ν.1837/89 και με την συνεργασία του γιατρού εργασίας της επιχείρησης, εφόσον προβλέπεται .
3. Πέραν των απαγορεύσεων του άρθρου 7 του παρόντος διατάγματος η ανάθεση καθηκόντων στους νέους γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή. Λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι φυσικές προϋποθέσεις που έχουν οι νέοι, η περιέργεια και το ριψοκίνδυνο της ηλικίας, η διάθεση για παιγνίδι που μπορεί να δείχνουν και η επιθυμία τους να κάνουν την εργασία των μεγαλύτερων. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξασφαλίζεται πλήρης προστασία από ατυχήματα, αποφυγή υπερκόπωσης ή και άλλων βλαβερών συνεπειών στην υγεία ή την ανάπτυξή τους.
  4. Για τα θέματα της απασχόλησης των νέων σε συγκεκριμένες εργασίες γνωμοδοτούν ο τεχνικός ασφάλειας ή/και ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης ή οι Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης, με τους οποίους ο εργοδότης συνεργάζεται για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και τον έλεγχο των όρων ασφάλειας και υγείας που ισχύουν για την εργασία των νέων
  5. Ο εργοδότης ενημερώνει τους νέους σχετικά με τους ενδεχόμενους κινδύνους και για όλα τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια και την υγεία τους. Επίσης ο εργοδότης ενημερώνει τους έχοντες την επιμέλεια των νέων σχετικά με τους ενδεχόμενους κινδύνους και για όλα τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια και την υγεία τους. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας θα πρέπει να ενημερώνονται για τη θέση εργασίας και τα καθήκοντα τα οποία θα ανατεθούν στον νέο που προσλαμβάνεται ή ήδη απασχολείται.
  6. Ο νέος εκπαιδεύεται σε ασφαλείς τρόπους εκτέλεσης της εργασίας που του ανατίθεται. Για ένα χρονικό διάστημα που εξαρτάται από την εργασία που αναλαμβάνει βρίσκεται κάτω από την καθοδήγηση και επίβλεψη κατάλληλου προσώπου. Για το πρόσωπο αυτό ισχύουν οι περιορισμοί του άρθρου 16 (παράγραφος 3) του ν.1837/89.

Άρθρο 7

Ευάλωτη φύση των νέων - Απαγορεύσεις εργασιών

1. Οι νέοι προστατεύονται από τους ειδικούς κινδύνους τους οποίους διατρέχει η ασφάλεια, η υγεία και η ανάπτυξή τους, οι οποίοι απορρέουν από την έλλειψη πείρας, από την έλλειψη της επίγνωσης των υφισταμένων ή δυνητικών κινδύνων, ή από την μη ολοκληρωμένη ανάπτυξή τους
2. Μεταξύ των εργασιών που είναι ικανές να προκαλέσουν ειδικούς κινδύνους για τους νέους, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνονται, ιδίως:
  - α. Οι εργασίες που συνεπάγονται επιβλαβή έκθεσή τους στους φυσικούς, βιολογικούς και χημικούς παράγοντες που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι σημείο Α του άρθρου 11 του παρόντος διατάγματος και
  - β. Οι διαδικασίες και εργασίες που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι σημείο Β του άρθρου 11 του παρόντος διατάγματος
3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 οι νέοι απαγορεύεται να απασχολούνται σε εργασίες που:

- α. Υπερβαίνουν αντικειμενικά τις φυσικές, πνευματικές, ψυχικές ή ψυχολογικές ικανότητές τους
  - β. Συνεπάγονται επιβλαβή έκθεσή τους σε παράγοντες τοξικούς ή καρκινογόνους ή που προκαλούν κληρονομικές γενετικές αλλοιώσεις ή που έχουν αρνητική επίδραση στο έμβρυο κατά την κυοφορία ή άλλη χρόνια επιβλαβή επίπτωση στον άνθρωπο
  - γ. Συνεπάγονται επιβλαβή έκθεσή τους σε ακτινοβολίες
  - δ. Παρουσιάζουν κινδύνους ατυχήματος, τους οποίους πιθανολογείται ότι οι νέοι δεν μπορούν να εντοπίσουν ή να προλάβουν, λόγω έλλειψης της αισθήσεως του κινδύνου ή λόγω έλλειψης πείρας ή έλλειψης κατάρτισης ή
  - ε. Θέτουν σε κίνδυνο την υγεία λόγω υπερβολικά χαμηλών ή υψηλών θερμοκρασιών ή λόγω θορύβων ή κραδασμών
4. Οι ειδικότερες εργασίες που περιλαμβάνονται στο μη εξαντλητικό κατάλογο του Παραρτήματος II του άρθρου 11 του παρόντος διατάγματος θεωρούνται επικίνδυνες, βαριές, ανθυγιεινές και γενικά εργασίες που βλάπτουν την ψυχική υγεία και εμποδίζουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων και απαγορεύεται να απασχολούνται σ' αυτές νέοι
5. Με άδεια της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας, μετά από αίτηση του εργοδότη, επιτρέπονται παρεκκλίσεις από τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου για τους εφήβους, εφόσον είναι απαραίτητες για την επαγγελματική κατάρτιση τους, με τον όρο ότι οι εργασίες εκτελούνται υπό την επίβλεψη τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας ή Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης για να εξασφαλίζουν την προστασία της ασφάλειας και της υγείας τους και με τον όρο ότι διασφαλίζεται η προστασία την οποία παρέχει το παρόν διάταγμα. Οι πιο πάνω παρεκκλίσεις γνωστοποιούνται στην Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας που τις θέτει υπόψη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Άρθρο 8

Απαγόρευση νυκτερινής εργασίας εφήβων

1. Απαγορεύεται η εργασία των εφήβων από 22.00 έως και 06.00 ώρας .

Άρθρο 9

Ημερήσια και εβδομαδιαία ανάπαυση εφήβων

1. Οι έφηβοι δικαιούνται ελάχιστη ανάπαυση δώδεκα (12) συνεχών ωρών για κάθε περίοδο εικοσιτεσσάρων ωρών
2. Οι έφηβοι δικαιούνται εβδομαδιαία ελάχιστη ανάπαυση δύο (2) συνεχών ημερών εκ των οποίων η μία να συμπίπτει με Κυριακή

Άρθρο 10

Διάλειμμα

1. Σε περίπτωση που ο ημερήσιος χρόνος εργασίας υπερβαίνει τις 4,5 ώρες, παρέχεται στους νέους διάλειμμα τριάντα τουλάχιστον συνεχών λεπτών

Άρθρο 11

Παραρτήματα Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα Παραρτήματα που αναφέρονται στο άρθρο 7 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I Μη

εξαντλητικός κατάλογος παραγόντων, διαδικασιών και εργασιών (Άρθρο 7 παράγραφος 2) Α. Παράγοντες

1.Φυσικοί παράγοντες 1)Ιοντίζουσες ακτινοβολίες 2)Περιβάλλον με μεγάλη υπερπίεση. π.χ. θάλαμοι υπό πίεση, καταδύσεις. 2.Βιολογικοί παράγοντες Βιολογικοί παράγοντες των ομάδων 3 και 4 κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2 του π.δ.186/95 "Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες του Συμβουλίου 90/679/ΕΟΚ και 93/88/ΕΟΚ" (97/Α/95) 3.Χημικοί παράγοντες 3.1. Οι ουσίες και τα παρασκευάσματα, που σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) 378/94 "Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση με την οδηγία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει" (705/Β/94) και την ΚΥΑ 1197/89 "Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικίνδυνων παρασκευασμάτων σε εναρμόνιση με τις οδηγίες 88/379/ΕΟΚ και 89/178/ΕΟΚ" (567/Β/90), κατατάσσονται ως τοξικά (Τ), λίαν τοξικά (Τχ), διαβρωτικά (C) ή εκρηκτικά (E). 3.2. Οι ουσίες και τα παρασκευάσματα, που σύμφωνα με την ΚΥΑ 378/94 και την ΚΥΑ 1197/89 κατατάσσονται ως επιβλαβή (Χη) και χαρακτηρίζονται από μία ή περισσότερες από τις κάτωθι φράσεις κινδύνου: 1)Κίνδυνοι πολύ σοβαρών μόνιμων επιδράσεων (R39). 2)Πιθανοί κίνδυνοι μόνιμων επιδράσεων (R40). 3)Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση κατόπιν εισπνοής (R42). 4)Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση κατόπιν επαφής με το δέρμα (R43). 5)Μπορεί να προκαλέσει καρκίνο (R45). 6)Μπορεί να προκαλέσει κληρονομικές γενετικές αλλοιώσεις (R46). 7)Κίνδυνος σοβαρών επιδράσεων στην υγεία σε περίπτωση παρατεταμένης έκθεσης (R48). 8)Μπορεί να επηρεάσει τη γονιμότητα (R60). 9)Κίνδυνος κατά την εγκυμοσύνη βλαβερών επιδράσεων στο νεογνό (R61). 3.3. Οι ουσίες και τα παρασκευάσματα, που σύμφωνα με την ΚΥΑ 378/94 και την ΚΥΑ 1197/89 κατατάσσονται ως ερεθιστικά (Xi) και χαρακτηρίζονται από μία ή περισσότερες από τις κάτωθι φράσεις κινδύνου: 1)Είναι λίαν εύφλεκτη (R12). 2)Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση κατόπιν εισπνοής (R42). 3)Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση κατόπιν επαφής με το δέρμα (R43). 3.4. Οι ουσίες και τα παρασκευάσματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 (παράγραφος 3) του π.δ.399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ" (221/Α/94). 3.5. Ο μόλυβδος και οι ενώσεις του, στο βαθμό που οι εν λόγω παράγοντες μπορούν να απορροφούνται από τον ανθρώπινο οργανισμό. 3.5. Ο αμίαντος. Β. Διαδικασίες και εργασίες 1.Διαδικασίες και εργασίες που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του άρθρου 16 του π.δ.399/94. 2.Εργασίες κατασκευής και χειρισμού μηχανημάτων, πυροτεχνουργημάτων ή διαφόρων αντικειμένων που περιέχουν εκρηκτικά. 3.Εργασίες με άγρια ή δηλητηριώδη ζώα. 4.Εργασίες βιομηχανικής σφαγής ζώων. 5.Εργασίες που συνεπάγονται το χειρισμό εξοπλισμού παραγωγής, αποθήκευσης ή χρήσης συμπιεσμένων, υγροποιημένων ή διαλελυμένων αερίων. 6.Εργασίες που σχετίζονται με κάδους, δεξαμενές, δοχεία ή φιάλες που περιέχουν τους χημικούς παράγοντες οι οποίοι αναφέρονται στο σημείο Α.3. του παρόντος παραρτήματος. 7.Εργασίες που ενέχουν τον κίνδυνο κατάρρευσης. 8.Εργασίες που ενέχουν κινδύνους από τον ηλεκτρισμό υψηλής τάσης. 9.Εργασίες που ο ρυθμός εκτέλεσής τους καθορίζεται από μηχανήματα. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ Μη εξαντλητικός κατάλογος εργασιών και διαδικασιών που απαγορεύεται να απασχολούνται νέοι. (Άρθρο 7 παράγραφος 4) 1.Η παρασκευή, η ανάμειξη ή η χρησιμοποίηση ουσιών και παρασκευασμάτων, που σύμφωνα με την ΚΥΑ 378/94 και την ΚΥΑ 1197/89 χαρακτηρίζονται ως ουσίες εκρηκτικές, εύφλεκτα αέρια, λίαν τοξικές, ισχυρά διαβρωτικές, καρκινογόνες, τερατογόνες, μεταλαξογόνες. 2.Εργασίες κατά τις οποίες ο νέος εκτίθεται: 1)Σε επίδραση ιοντιζουσών ακτινοβολιών που συνεπάγονται ετήσια δόση ακτινοβολίας μεγαλύτερης εκείνης που καθορίζεται από την ΚΥΑ 14632 (ΦΟΠ) 1416/89 "Έγκριση κανονισμών ακτινοπροστασίας" (532/Β/1991) και (372/Β/1992). 2)Σε θόρυβο στάθμης μεγαλύτερης των 85 dB(A). Η τιμή των 85 dB(A) νοείται ως μέση ισοδύναμη τιμή (για 40 ώρες απασχόληση την εβδομάδα). Επίσης σε θόρυβο στάθμης μεγαλύτερης των 140

dB έστω και στιγμιαίως. 3) Σε πολύ υψηλές ή πολύ χαμηλές θερμοκρασίες (για ικανό χρονικό διάστημα) ή σε εντόνως ακτινοβολούμενη θερμότητα. 4) Σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά την εκτέλεση υπαιθρίων εργασιών. 3. Εργασίες που ανατίθενται ως σύνθετες έργο και υποχρεώνουν τον εργαζόμενο να παίρνει αφύσικη στάση (π.χ. σιδερωτής) ή να διατηρεί μέλη του σώματός του ικανό χρονικό διάστημα σε μη φυσική θέση (π.χ. τα χέρια σε επίπεδο ψηλότερο των ώμων). 4. Εργασίες που συνεπάγονται την χρήση ατομικών αναπνευστικών προστατευτικών μέσων ή ωτασπίδων εκτός αν αυτό επιβάλλεται για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών ή την εκτέλεση καθήκοντος μικρής χρονικής διάρκειας. 5. Η εξαγωγή, χρησιμοποίηση, ή ανάμειξη υλικών που περιέχουν ελεύθερο διοξείδιο του πυριτίου ή σύμπλοκα άλατα πυριτίου ή αμίαντο. 6. Η χρησιμοποίηση υδραργύρου (και υπό μορφή φυράματος) και υδραργυρικών αμαλαγμάτων. 7. Η χρησιμοποίηση, ανάμειξη ή παραγωγή χρωμάτων μολυβδούχων. 8. Η βαφή κατά την οποία γίνεται χρήση του ανθρακικού μολύβδου, του θειικού μολύβδου, του οξειδίου του μολύβδου και ειδών που περιέχουν τις ουσίες αυτές. Επίσης οι εργασίες καθαρισμού επιφανειών βαμμένων με αυτές τις ουσίες εκτός αν τα τεχνικά μέτρα που λαμβάνονται αποτρέπουν τη δυνατότητα εισπνοής σκόνης. 9. Η χρησιμοποίηση διαλυτών που περιέχουν βενζόλιο. 10. Η παραγωγή, η ανάμειξη και η χρησιμοποίηση μονομερούς βινυλοχλωριδίου. 11. Η παραγωγή, η κατεργασία και η σύμμιξη μολύβδου. Η εργασία σε εργοστάσια κατασκευής συσσωρευτών μολύβδου. 12. Η χρησιμοποίηση ή ανάμειξη οργανικών ουσιών που υπόκεινται σε σήψη. 13. Η διαλογή ή χρησιμοποίηση ρακών ή παλιοϋφασμάτων. Η διαλογή μεταχειρισμένων ρούχων που δεν έχουν απολυμανθεί. 14. Η αποκομιδή απορριμμάτων και το θάψιμό τους σε χωματερές. 15. Η εργασία σε εργοστάσια παρασκευής ζωικής κόλλας και οστεόκολλας, σε βυρσοδεψεία και σε αποθήκες ακατέργαστων δερμάτων. 16. Το κοπάνισμα, το ξάσιμο και το ξεχώρισμα λιναριού, μπαμπακιού, τριχών ή μαλλιών. 17. Η εργασία σε στοιχειοθετήρια, σε στερεοτυπεία, στις λινοτυπικές μηχανές, στα χυτήρια μονοτυπίας και στη τσιγκογραφία. 18. Η συστηματική εργασία σε χώρους φορτίσεως συσσωρευτών. 19. Η εργασία και παραμονή σε χώρους υαλοουργείων στους οποίους κατεργάζεται η πρώτη ύλη, καθαρίζονται οι κλίβανοι, εμψυσούνται οι ύαλοι, κόβονται, τροχίζονται ή λειαίνονται. 20. Η κασιτέρωση ή χρωμίωση ή επιμετάλλωση. Το βάψιμο με πιστολέτο ως συστηματική εργασία. Η βαφή και η εμβάπτιση μεταλλικών αντικειμένων. 21. Η εργασία σε εργοστάσια ή εργαστήρια: 1) Παρασκευής θειικού οξέως, θειώδους οξέως και θειωδών ενώσεων. 2) Νιτρικού και υδροχλωρικού οξέως. 3) Χλωρίου, χλωριούχου ασβεστίου, υποχλωριωδίων αλκαλίων και χλωριούχου θείου. 4) Χλωρικών αλάτων 5) Επεξεργασίας αρσενικού και παρασκευής αρσενικούχων ενώσεων. 6) Παρασκευής ανιλίνης και χρωμάτων ανιλίνης και αζοχρωμάτων. 7) Παρασκευής κυανιούχων ενώσεων και χρήσης ισοκυανιούχων. 8) Παρασκευής οξαλικού οξέως. 9) Παρασκευής αιθυλικού, οξικού και προπυλικού αιθυλεστέρα. 10) Παρασκευής κολλοδίου και κυτταροειδούς. 11) Παραγωγής αμμωνίας. 12) Φωσφόρου 13) Χημικών λιπασμάτων 22. Η εργασία λεύκανσης ή διάλυσης χάρτου, αχύρου ή ρακών. 23. Η εργασία σε βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες. 24. Η εργασία στους αλευρόμυλους (στα τμήματα που αναπτύσσονται σκόνες). 25. Η εργασία σε εργοστάσια ή εργαστήρια ή τμήματα εργοστασίων στα οποία ή παράγονται ή αποστάζονται: 1) Εκρηκτικές ύλες 2) Πυροτεχνήματα 3) Φωτιστικά αέρια, πεπιεσμένα αέρια, εύφλεκτα υλικά. 4) Εύφλεκτα προϊόντα. Επίσης εν γένει στα εργοστάσια στα οποία αναπτύσσονται σκόνες που δημιουργούν κίνδυνο εκρήξεως. 26. Οι υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία και στα λατομεία. 27. Η συγκόλληση ή κοπή με αέριο ή ηλεκτρισμό εκτός αν εκτελείται βάσει προγράμματος των σχολών μαθητείας. 28. Η επίβλεψη κινητηρίων μηχανών. 29. Η επίβλεψη της λειτουργίας και η τροφοδοσία των θεριστικών και των αλωνιστικών μηχανών και των πρεσών άχρου. 30. Η επίβλεψη ατμολεβήτων καθώς και λεβήτων ή δοχείων με αέρια υπό πίεση. Η επίβλεψη και συντήρηση λεβήτων και δικτύου υγραερίου. 31. Ο χειρισμός γερανών, γερανογεφυρών και βαρούλκων ή άλλων παρομοίων μηχανών και μηχανημάτων. 32. Η απασχόληση με την ιδιότητα του οδηγού τροχαλίων φορτώσεως κατά την εξόρυξη μεταλλευμάτων από μεταλλείο, λίθων από λατομείο κλπ. 33. Η εργασία με εσκαπτικά φορτωτικά ή

ανάλογα μηχανήματα. 34.Ο χειρισμός και οδήγηση περονοφόρων ανυψωτικών μηχανημάτων (από άτομα μικρότερα των 17 ετών συμπληρωμένων) και ο χειρισμός περονοφόρων οχημάτων μεταφερόντων πυρακτωμένα ρευστά υλικά. 35.Χειρισμός και οδήγηση γεωργικού ελκυστήρα (τρακτέρ), (από άτομα μικρότερα των 17 ετών συμπληρωμένων). 36.Χειρισμός των πρεσών με έκκεντρο ή παρομοίων πρεσών. 37.Χειρισμός υδραυλικών πρεσών. 38.Χειρισμός θερμοπλαστικών πρεσών, χυτοπρεσών αλουμινίου και άλλων παρομοίων πρεσών. 39.Ο χειρισμός μηχανών κατασκευής παπουτσιών. 40.Οι εργασίες με μηχανήματα που φέρουν κοπτικά εργαλεία που κινούνται με μηχανική δύναμη και κυρίως οι εξής: 1)Η εργασία σε κυκλικά πριόνια, πριονοκορδέλες, μηχανές λείανσης, διαμόρφωσης (σβούρες) ή ροκανίσματος ξύλων. 2)Η εργασία σε ψαλίδια, σε μηχανήματα τεμαχισμού, σε μηχανήματα κοπής (κοπτικά δεσμίδων χαρτιού, κυκλικά πριόνια, πριονοκορδέλες επεξεργασίας άλλου υλικού εκτός του ξύλου) και σε θραυστήρες. 3)Η εργασία σε μηχανήματα ελασματοποιίας και γενικά σε μηχανήματα στα οποία το υλικό ή το επεξεργαζόμενο αντικείμενο περνά μεταξύ κυλίνδρων δημιουργώντας τον κίνδυνο πιασίματος μέλους του σώματος του εργαζομένου. 4)Η εργασία σε μηχανήματα ζυμώσεως-συνθλίψεως. 5)Η εργασία σε φυγοκεντρικές μηχανές. 6)Η εργασία με μηχανικά πριόνια, με αλυσσοπριόνια, καταρράκτες, σε μηχανήματα αποφλοιώσεως, κλαδεύσεως, και παρόμοια. 41.Ο καθαρισμός μεταλλικών επιφανειών με ψηγματοβολή (αμμοβολή). 42.Η εργασία σε ατμοκρουούς. 43.Η λίπανση, ο καθαρισμός, η επισκευή και η αναζήτηση βλάβης σε μηχανές, εργαλεία και συσκευές που βρίσκονται σε λειτουργία. Η απόδοση μηχανήματος σε ομαλή λειτουργία μετά από βλάβη. Η ρύθμιση του μηχανήματος. 44.Η σύνδεση-αποσύνδεση ιμάντων ή στοιχείων μεταδόσεως κινήσεως με το μηχανήμα σε λειτουργία. 45.Η εργασία του συντηρητού βάρδιας μηχανολογικών ή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και του συντηρητού κτιρίων. 46.Η εκκίνηση μηχανών στις οποίες απασχολούνται ταυτόχρονα δύο ή περισσότεροι εργαζόμενοι. 47.Η εκκίνηση μηχανών που αποτελούν τμήμα αλυσίδας αυτοματισμού. 48.Η εργασία που απαιτεί για την διατήρηση της ασφάλειας της εργασίας, την συνεννόηση και την συνεργασία του εργαζομένου που την εκτελεί, με εργαζόμενους που εκτελούν άλλη εργασία. 49.Μεταφορά ή έλξη με την χρησιμοποίηση δύο ή περισσότερων μηχανών. 50.Εργασίες κατεδαφίσεως. 51.Εργασίες σε κεκλιμένη στέγη. Εργασίες συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως στεγών. 52.Εργασίες κατασκευής και αποσυναρμολογήσεως καλουπωμάτων. 53.Εργασίες συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως αρθρωτών κλιμάκων και εργασίες πάνω σ' αυτές. 54.Εργασία συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως ικριωμάτων καθώς και εργασία επί ικριωμάτων. 55.Χειρισμός εργοταξιακών μηχανημάτων. 56.Χειρισμός μηχανημάτων οικοδομών. 57.Καλουπώματα και τοιχοποιία μέσα σε νερό. Ξήλωμα καλουπιών. 58.Συναρμολόγηση και εγκατάσταση μεγάλων μεταλλικών σιλό και ανάλογες συγγενείς εργασίες. 59.Η εργασία σε τάφρους βάθους μεγαλύτερου των 2 μέτρων. Εργασίες εκσκαφών. 60.ο χειρισμός ηλεκτρικών εγκαταστάσεων υψηλής τάσεως. Η εργασία σε στοιχεία υπό τάση μεγαλύτερη των 50V. 61.Η εργασία σε εναέρια και υπόγεια δίκτυα. 62.Υποβρύχιες εργασίες που εκτελούνται με σκάφανδρο ή αναπνευστική συσκευή. 63.Σε εργασίες που αμείβονται κατ' αποκοπή και σε άλλες στις οποίες η αύξηση του ρυθμού εργασίας επιτρέπει τη λήψη ενός υψηλότερου μισθού. 64.Σε μια ομάδα η οποία περιλαμβάνει ενήλικες εργαζόμενους που απασχολούνται με εργασίες, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. 65.Οι εργασίες που συνεπάγονται την ανύψωση φορτίου μεγαλύτερου από το αναγραφόμενο στον παρακάτω πίνακα Α. ΠΙΝΑΚΑΣ Α Ηλικία Φορτίο που ανυψούται ευκαιριακά σε Kg Άρρενες Θήλειες 14-16 10 5 16-18 15 10 66.Οι εργασίες αρρένων ηλικίας μικρότερης των 16 ετών και θηλέων μικρότερης των 18 ετών που συνεπάγονται την εκτέλεση του έργου το οποίο αναφέρεται στον πιο κάτω πίνακα Β ανύψωσης ή μεταφοράς φορτίου, ως συνήθους έργου. 67.Η ανύψωση και μεταφορά φορτίου μεγαλύτερου από το αναγραφόμενο στον πίνακα Β που αποτελεί σύνθετο έργο ακόμα και αν εκτελείται από άρρενες ηλικίας 16-18 ετών. ΠΙΝΑΚΑΣ Β Απόσταση στην οποία Ανώτατο επιτρεπτό μεταφέρεται το φορτίο σε μέτρα όριο φορτίου

σε Kg Μέχρι 2 μέτρα 10 Από 2 έως 10 μέτρα Από 10 έως 30 μέτρα Από 30 μέτρα και πάνω 68. Η εργασία ως σύνθετος έργο ώθησης φορτίου επί σιδηροτροχιών ή δια χειραμαξίων για άρρηνες κάτω των 16 ετών και θήλεις κάτω των 18. 69. Η εργασία ως σύνθετος έργο που συνεπάγεται ώθηση σε σιδηροτροχιές φορτίου μεγαλύτερου των 300 Kg ή ώθηση δια χειραμαξίων δύο τροχών φορτίου μεγαλύτερου των 100 Kg ή ώθηση δια χειραμαξίων τριών ή τεσσάρων τροχών φορτίου μεγαλύτερου των 50 Kg ή τέλος ώθηση δια χειραμαξίων ενός τροχού φορτίου μεγαλύτερου των 30 Kg και για άρρηνες 16 έως 18 ετών. 70. Η εργασία για φόρτωση ή εκφόρτωση πλοίου εκτός των μικρών σκαφών, που έχουν μήκος μικρότερο των 12 μέτρων ή πλάτος μικρότερο των 4 μέτρων. 71. Η εργασία σε χώρους με κίνδυνο πτώσης από ύψος τριών μέτρων ακόμη και αν έχει γίνει πρόληψη με σωσίβιο σκοινί ή άλλα παρόμοια μέσα. Η απαγόρευση δεν ισχύει αν υπάρχει ασφαλές προστατευτικό περίφραγμα σε κάθε θέση, στην οποία διαφορετικά θα συνέτρεχε κίνδυνος πτώσης. 72. Η εργασία που ενέχει κίνδυνο πτώσης αντικειμένων στον χώρο που κινείται ο ανήλικος κατά την εργασία του. 73. Η εργασία με μηχανικό γεωτρύπανο. 74. Το κάρφωμα με πιστόλι καρφώματος ή πιστόλι μπουλονιών. 75. Η χρήση μάσκας ή όπλου σφαγείου. 76. Η κοπή δένδρων με υλοτομικές μηχανές και η χρήση αυτών των μηχανών για κοπή ξυλείας. 77. Η εργασία σε διακλαδώσεις γραμμών τραίνων συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης βαγονιών. 78. Ο καθαρισμός ή βαφή με πίεση μεγαλύτερη των 2,5 Atm. 79. Το φούσκωμα ελαστικών τροχών λεωφορείων και αεροπλάνων με πίεση μεγαλύτερη των 3 Atm. 80. Το φούσκωμα ελαστικών γεωργικών ελκυστήρων ή άλλων αναλόγων οχημάτων με πίεση μεγαλύτερη της 1,5 Atm. 81. Η εργασία σε ανοικτό κύλινδρο ή κοχλία. 82. Οι εργασίες σε αναμίκτες (μίξερ βιομηχανικά) σε λειαντικές μηχανές, σε μηχανές τεμαχισμού, σε μηχανές ζεματίσματος (σφαγείων) και σε φυγοκεντρικές μηχανές. 83. Η εργασία σε διατρητικές μηχανές, σε καμπτικές μηχανές, σε μηχανές παραγωγής προϊόντων σκυροδέματος και σε μηχανές προτύπων χυτηρίων. 84. Η εργασία φύλακα. Η μεταφορά χρημάτων από και προς τράπεζες, δημόσια ταμεία, πιστωτικά ή νομισματικά ιδρύματα ή τόπους φύλαξης. 85. Οι εργασίες σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης και σε αυτοκίνητα εκκένωσης βόθρων. 86. Η εργασία σε έρευνες για καρκίνο ή λοιμώδεις νόσους. 87. Η εργασία που συνεπάγεται προφανή κίνδυνο για την επαφή με το ανθρώπινο αίμα που μπορεί κατά μεγάλη πιθανότητα να θεωρηθεί φορέας μικροβίων, κατά την κρίση της επιστημονικής επιτροπής του ν. 1397/82 ή του διευθυντού του νοσηλευτικού τομέα. 88. Η συστηματική εργασία σε τμήμα εντατικής νοσηλείας, σε τμήμα λοιμωδών και επειγόντων περιστατικών ή τμήματα ψυχιατρικής περίθαλψης και περίθαλψης τοξικομανών. 89. Η φροντίδα, ταρίχευση και μεταφορά νεκρών εκτός της εργασίας που γίνεται στα πλαίσια των καθηκόντων νοσοκόμας. 90. Η εργασία σε χώρους στους οποίους είναι πιθανή η έλλειψη οξυγόνου ή η ύπαρξη επικίνδυνης ατμόσφαιρας (δηλητηριώδη ή εκρηκτικά μίγματα). 91. Η χρήση γεωργικών φαρμάκων 92. Κλάδεμα και συγκομιδή καρπών σε υψηλά δέντρα 93. Διαχείριση επιβητόρων (ίππων, ταύρων βουβαλοταύρων, κάπρων κλπ είτε σε συστηματικές εκτροφές είτε για ζώα ελευθέρως βοσκής. 94. Στην μελισσοκομία γενικά εφόσον πρόκειται για αλλεργικά άτομα 95. Τοκετός ζώων 96. Εργασίες εκδοράς γουναφόρων 97. Ιχθυόσκαλες 98. Κέντρα τεχνητής σπερματέγχυσης και οχείας ζώων 99. Μονάδες αξιοποίησης ζωικών αποβλήτων. 100. Χρήση αυτοκινούμενων γεωργικών μηχανημάτων πλην των περιπτώσεων που έχουν άδεια οδήγησης 101. Υλοτομικές και συγκομιστικές εργασίες Δασών 102. Εργασίες κατασβέσεως πυρκαγιών 103. Εργασίες δασοτεχνικών έργων πλην φυτοκομικών εργασιών. 104. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας- διαχείρισης λυμάτων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων. 105. Χρήση μηχανολογικού μη αυτοκινούμενου εξοπλισμού (μηχανικά συστήματα άρδευσης χορτοκοπτικά μηχανήματα, ψεκαστήρες κλπ)

Άρθρο 12

Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις

διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν.2224/94 με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν.1836/89.

2. Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν.2224/94.
3. Με το πρόστιμο του άρθρου 24 (παράγραφος 1, εδάφιο α) του ν.2224/94 και τις ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ιδίου νόμου τιμωρείται και εκείνος που έχει την επιμέλεια του νέου, όταν επιτρέπει σε αυτόν να ασχολείται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 13

Έλεγχος εφαρμογής

1. Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στα όργανα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των Επιθεωρήσεων Εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων
2. Τα όργανα της προηγούμενης παραγράφου απαγορεύουν τη συνέχιση της εργασίας των νέων, όταν απασχολούνται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος διατάγματος

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος .

Αθήνα, 1998-03-26

Υπογράφοντες:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤ. ΜΠΕΝΟΣ
ΓΙΑΝ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΜΙΛΤ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
ΣΤ. ΣΟΥΜΑΚΗΣ